

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců Mgr. et Bc. et Ing. Radovana Havelce, JUDr. Brigity Chrástilové, JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci **žalobce: S. K.**, zastoupen Mgr. Bohdanou Novákovou, advokátkou, se sídlem Pod Terebkou 12, Praha 4, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 862/VL - 20 - 04 - 2005 ze dne 24. 5. 2005, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 15. 11. 2005, č. j. 32 Az 3/2005 - 19,

takto:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí včasnou kasační stížností proti shora označenému rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného. Ten svým shora označeným rozhodnutím zamítl stěžovatelovu žádost o azyl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném ke dni rozhodování žalovaného (dále jen „zákon o azylu“).

Stěžovatel nesouhlasí se závěrem žalovaného, že neuvedl žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z azylově relevantních důvodů. Namítá, že byl ohrožen na životě příslušností k určité sociální skupině, zde k „sociální skupině ukrajinských podnikatelů odmítajících se podvolit vydírání ze strany kriminálních struktur“, která dle názoru stěžovatele výkladově spadá do rozsahu pojmu „sociální skupina“ ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. Uvedl, že se obrátil na ukrajinské orgány činné v trestním řízení s žádostí o pomoc, přesto mu tato nebyla poskytnuta. Závěr žalovaného o zjevné nedůvodnosti jeho žádosti o azyl proto považuje chybný, a kasační stížnost podává z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky, zda je v jeho případě naplněna podmínka aplikace § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Stěžovatel má rovněž za to, že při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to ovlivnilo zákonnost rozhodnutí. Žalovaný ani soud nepoužili informace o zemi původu stěžovatele. Dle názoru stěžovatele

přestože zákon o azylu umožňuje v případě aplikace § 16 zákona o azylu neposuzovat tzv. překážky vycestování, je dána ústavní povinnost dodržovat závazky mezinárodního práva, tedy aplikační přednost mezinárodních smluv před českým právem. Stěžovatel se domnívá, že zjištěná skutková podstata kvůli absenci objektivních informací o Ukrajině neumožnila správnímu orgánu ani soudu posoudit reálnost nebezpečí zabití či nelidského zacházení hrozící stěžovateli v případě jeho návratu do země původu.

Stěžovatel dále uvedl, že nad rámec jeho vlastního zájmu je nutno posuzovat garanci nezneužívání možnosti zamítnout kasační stížnost jako zjevně nedůvodnou ze strany správního orgánu. Soud by se dle mínění stěžovatele měl zabývat definicí pojmu „sociální skupina“ v souvislosti s pronásledováním ze strany nestátních subjektů, jemuž státní orgány nejsou schopny či ochotny zabránit. Měl by rovněž zodpovědět otázku, může-li zákon o azylu jako norma nižší právní síly vyloučit působnost mezinárodní smlouvy na ochranu lidských práv z důvodu užití § 16 nebo § 25 zákona o azylu. Nad rámec vlastního zájmu stěžovatele je i zodpovězení otázky, zda si správní orgán musí při rozhodování o azylu a o překážkách vycestování opatřit informace ze země původu. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu zrušil z důvodu uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Stěžovatel uplatnil kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Kasační stížnost je přípustná.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

- 1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*
- 2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.
- 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.
- 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.*

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

- a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
- b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Po posouzení předložené kasační stížnosti z hlediska výše naznačených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel argumentuje kasačními důvody zakotvenými v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Namítá, že rozsudek krajského soudu je stížen jednak nezákonností spočívající v nesprávném posouzení právní otázky, zda v případě stěžovatele byly naplněny podmínky použití ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, a že řízení bylo stíženo vadou, neboť při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit jeho zákonnost.

K těmto důvodům kasační stížnosti ve vztahu k důvodu zamítnutí stěžovatelovy žádosti o azyl žalovaným může Nejvyšší správní soud pouze podotknout, že žalovaný v případě, že zjistil naplnění skutkových okolností, jež opravňují k zamítnutí žádosti pro zjevnou nedůvodnost podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neměl a nemohl jakkoliv zvažovat možnou existenci azylově relevantních důvodů ve smyslu ustanovení § 12, § 13 či § 14 zákona o azylu. K tomu budiž jmenována rovněž již ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu, zejména rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 1 Azs 8/2003 - 90, (www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud dále poukazuje na skutečnost, že otázkou dokazování a rozsahu zjišťování skutkového stavu v azylovém řízení ve skutkově obdobných případech, jako je jeho, se zabýval obšírně již ve své předchozí judikatuře a je možné odkázat i na judikaturu jiných soudů, s níž se ztotožňuje. Za všechny je možné odkázat zejména na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003 - 41, (www.nssoud.cz), v němž bylo jasně konstatováno, že správní orgán v řízení o udělení azylu není povinen sám, aniž účastník řízení něco tvrdí, vyhledávat v jeho případě možné znaky pronásledování z azylově relevantních důvodů.

Rovněž pojem „sociální skupiny“ byl při rozhodovací činnosti Nejvyššího správního soudu četně podroben zkoumání. Jako zástupce typové judikatury je možno jmenovat rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003 - 49, ve smyslu něhož strach vrátit se na Ukrajinu kvůli potížím se soukromými osobami není bez dalšího důvodem pro udělení azylu, neboť problémy nebyly zapříčiněny důvody pro azylové řízení významnými, tedy pronásledováním z důvodu rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině či pro zastávané politické názory. Zákon o azylu pojem sociální skupina nevymezuje; výkladem lze však dospět k závěru, že „sociální skupina“ se skládá z osob podobného společenského původu nebo postavení, obdobných majetkových poměrů, společenských obyčejů apod. Zde je namístě zmínit se rovněž o rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54, (www.nssoud.cz), který mj. konstatoval, že obecné tvrzení stěžovatele o obavách z pronásledování či nebezpečí, které mu hrozí v zemi původu, bez prokázání existence takového nebezpečí, za situace, kdy se stěžovatel v zemi původu neobrátil se svými problémy na příslušné orgány (v daném případě stěžovatel nevyužil soudní linie ochrany) nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu.

Nejvyšší správní soud se ve své předchozí judikatuře rovněž zabýval problematikou § 16 zákona o azylu v kontextu namítaném stěžovatelem. Ve svém rozsudku ze dne 14. 1. 2004, č. j. 5 Azs 25/2003 - 94, se vyslovil v tom smyslu, že zákonodárce v § 12 zákona o azylu implementoval článek 1 písm. A odst. 2 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, přijaté v Ženevě dne 28. 7. 1951, a článek 1 odst. 2 Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků, přijatého v New Yorku dne 31. 1. 1967, vyhlášené sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 Sb., z nichž zřetelně vyplývá, že pojem uprchlík se vztahuje na osobu, která se nachází mimo svou vlast a obává se represí ze strany státu z důvodu příslušnosti k určité společenské vrstvě, resp. sociální skupině. Strach vrátit se do vlasti kvůli neznámým vyděračům takovou státní represí není. V takovém případě je namístě zamítnout žádost o azyl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.

I stěžovatelem tvrzená povinnost správního orgánu opatřovat si pro rozhodování o azylu a překážkách vycestování vždy informace ze země původu byla podrobena zkoumání ze strany soudů, příkladem budiž uveden rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 30. 6. 2006, č. j. 47 Az 5/2006 - 30, s nímž se Nejvyšší správní soud ztotožňuje. Podle tohoto rozsudku pokud žadatel v žádosti o udělení azylu a při pohovoru před správním orgánem nezmiňuje žádnou formu pronásledování v zemi původu, není z důvodu nadbytečnosti povinností správního orgánu při posuzování splnění podmínek pro udělení azylu uvedených v § 12 zákona o azylu přihlídnout k obsahu podkladů mapujících oblast dodržování lidských práv a svobod v zemi původu žadatele. Řízení o udělení azylu je řízením o žádosti. Zdůvodnění žádosti je zcela v rukou a věci žadatele, pouze na něm je, který důvod, o němž je přesvědčen, že je právě oním důvodem, pro který mu má být azyl udělen, správnímu orgánu uveďte.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na námitky podávané v kasační stížnosti a krajský soud se prima facie v napadeném rozsudku neodchyluje od výkladu předmětných ustanovení podaného v citovaných rozhodnutích. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádný jiný z výše vymezených důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Shledal ji proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byl návrh odmítnut.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejdou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. dubna 2007

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu